

Aprenentatge i desenvolupament I

2012/2013

Codi: 102085
Crèdits ECTS: 6

Titulació	Pla	Tipus	Curs	Semestre
2500798 Graduat en Educació Primària	896 Graduat en Educació Primària	FB	2	1

Professor de contacte

Nom: Ibis Marlene Álvarez Valdivia
Correu electrònic: IbisMarlene.Alvarez@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)
Algun grup íntegre en anglès: No
Algun grup íntegre en català: No
Algun grup íntegre en espanyol: Sí

Prerequisits

L'assignatura Aprenentatge i Desenvolupament I, en tant que assignatura bàsica, no té prerequisits especials d'entrada. Però les competències i l'opció metodològica que és pren sí que requereixen una actitud activa de l'estudiant, que es concreta en l'assistència i participació en les activitats que es realitzen a l'aula, predisposició a canvis conceptuals, treball de lectura prèvia de les lectures bàsiques i complementàries i el treball col·laboratiu amb els companys del petit grup.

Objectius

L'assignatura Aprenentatge i Desenvolupament (I) forma part de la matèria *Formació Bàsica: Aprenentatge i desenvolupament de la personalitat* (Ordre Ministerial ECI/3857/2007).

Es tracta d'una formació bàsica, de caràcter obligatori, relacionada amb les matèries bàsiques de l'àrea del coneixement de Ciències Socials i Jurídiques: Educació i Psicologia. En el seu conjunt, la matèria té 18 crèdits ECTS, que es distribueixen en tres assignatures de caràcter obligatori, de 6, 4 i 5 crèdits respectivament: Aprenentatge i Desenvolupament I; Aprenentatge i Desenvolupament II i Diferències i Inclusió. Cada assignatura té una durada semestral i se situen als cursos segon, tercer i quart, respectivament.

Aprenentatge i Desenvolupament (I) és una assignatura bàsica de 6 crèdits dins del Pla d'estudis de Graduat en Educació Primària. Aquesta assignatura s'orienta a la professionalització creixent de l'estudiant de Magisteri, conjuntament amb la resta d'assignatures del pla d'estudis, molt especialment les de Pedagogia, Sociologia i Didàctiques específiques. En concret, té l'objectiu d'ajudar a construir criteris per a l'anàlisi i comprensió de les pràctiques educatives escolars i desenvolupar habilitats per al disseny i la pràctica de l'ensenyament.

Competències

- Analitzar i reconèixer les pròpies competències socioemocionals (en termes de fortaleces, potencialitats i debilitats), per tal de desenvolupar aquelles que siguin necessàries en el desenvolupament professional.
- Comprendre els processos d'aprenentatge relatius al període 6-12 al context familiar, social i escolar.
- Conèixer les característiques d'aquests estudiants, així com les característiques dels seus contextos motivacionals i socials.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar les funcions de tutoria i d'orientació amb els estudiants i les seves famílies, atenent les

necessitats pròpies dels estudiants. Assumir que l'exercici de la funció docent ha d'anar perfeccionant-se i adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.

- Dissenyar i regular espais d'aprenentatge en contextos de diversitat i que tinguin en compte la igualtat de gènere, la equitat i el respecte cap als drets humans que conformen els valors de la formació ciutadana.
- Dominar els coneixements necessaris per a comprendre el desenvolupament de la personalitat d'aquests estudiants i identificar disfuncions.
- Fomentar la convivència a l'aula i fora d'ella, resoldre problemes de disciplina i contribuir a la resolució pacífica de conflictes.
- Participar i implicar-se en els actes, reunions i esdeveniments de la institució a la qual es pertany.
- Reconèixer i avaluar la realitat social i la interrelació de factors implicats com a necessària anticipació de l'acció.

Resultats d'aprenentatge

1. Comprendre les bases fonamentals de la perspectiva sociocultural i contextual del desenvolupament.
2. Conèixer el desenvolupament de la personalitat de l'alumnat de primària, a partir de la formació de la identitat i de les diferències individuals.
3. Conèixer els processos de desenvolupament de les normes i dels valors, així com del raonament moral. Entendre el conflicte com una oportunitat d'aprenentatge.
4. Desenvolupar actituds favorables vers la intervenció per al desenvolupament de totes les persones siguin quines siguin les seves característiques personals; vers la interacció amb els familiars, la cooperació en equips professionals i institucions socioeducatives.
5. Dominar les competències comunicatives verbals i no verbals i les habilitats socials que permeten optimitzar el clima relacional d'aula i potenciar la funció docent i tutorial.
6. Identificar els elements bàsics del desenvolupament cognitiu (atenció, memòria) en l'estadi evolutiu de l'alumnat de primària, com a característiques generals d'aquests estudiants.
7. Identificar les diferents concepcions sobre el desenvolupament, i les seves implicacions sobre les pràctiques d'ensenyament.
8. Integrar el desenvolupament cognitiu i socioemocional en una visió personal sobre l'alumne que permeti l'exercici de l'acció tutorial.
9. Participació activa i constructiva a l'aula, tant en els activitats dirigides com en els de treball autònom.
10. Prendre consciència de la importància de les interaccions entre iguals en el desenvolupament de l'empatia, les relacions socials i l'estatus dins del grup.
11. Presentar treballs en formats ajustats a les demandes i als estils personals, tant individuals com de petit grup.
12. Reconèixer la influència del desenvolupament de la identitat, especialment el gènere, i del raonament moral en el desenvolupament dels valors i les normes de l'aula i l'escola.
13. Identificar els elements bàsics del desenvolupament afectiu, social i moral (normes i valors, autoconcepte i autoestima i identitat i gènere), com a característiques generals dels estudiants de primària.

Continguts

Continguts de l'assignatura

1. Bases biològiques, socials i culturals dels processos de desenvolupament.

1.1. Les concepcions sobre el desenvolupament i la seva influència en l'orientació de l'acció educativa i en el plantejament de l'ensenyança. Diferents perspectives teòriques.

1.2. La perspectiva sociocultural i contextual del desenvolupament. Paper de l'educació i de l'escolarització en el desenvolupament.

2. El desenvolupament emocional i social en l'edat escolar

2.1. Regulació de les emocions i evolució del comportament social.

2.2. Construcció de la identitat personal i de gènere.

2.3. Les interaccions entre iguals. Amistats i grups.

3. El desenvolupament psicomotor

3.1. Desenvolupament, coordinació i regulació del moviment en l'edat escolar.

3.2. Construcció del esquema corporal i evolució del gest gràfic.

3.3. Educació psicomotriu i desenvolupament de la personalitat.

4. El desenvolupament cognitiu i lingüístic

4.1. Desenvolupament dels processos cognitius bàsics: percepció, memòria i atenció.

4.2. Desenvolupament del pensament: formació de conceptes i resolució de problemes.

4.3. Desenvolupament del llenguatge i alfabetitzacions múltiples.

Metodologia

Activitat	Metodologia
Presencial en gran grup	Exposicions per part del professorat dels continguts i qüestions bàsiques del temari. Es realitza amb tot el grup classe i permet l'exposició dels principals continguts a través d'una participació oberta i activa per part dels estudiants.
Seminaris	Espais de treball en grup reduïts (grups de Seminari) supervisat pel professorat, per tal d'aprofundir en els continguts i temàtiques treballades en el gran grup a través d'activitats diverses (discussió de lectures, resolució de casos, entre d'altres).
Treball autònom	Lectures de textos, preparació i anàlisi de casos, activitats complementàries i tutories lliures: individuals i de grup.
Treball supervisat	Treballs individuals i de grup. Tutories obligatòries relacionades amb la realització de la minirecerca (treball en grups).

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Presencial en gran grup	30	1,2	1, 2, 3, 6, 7, 8, 10, 12, 13
Seminaris	15	0,6	1, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11
Tipus: Supervisades			

Avaluació	8	0,32	
Treball supervisat. Mini recerca	18	0,72	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13
Tipus: Autònomes			
Treball autònom	75	3	1, 3, 7, 8, 10, 12

Avaluació

L'avaluació es considera l'eina per recollir tant el procés com el resultat de l'aprenentatge. Es promourà periòdicament la reflexió sobre la marxa de la matèria, per tal de fer els ajustos que s'escaiguin. Pendent dels ajustaments que hi faci cada professor en relació al grup concret, es tendirà a avaluar:

- **Assistència i participació durant les activitats docents (conferències i seminaris)** (30% de la nota final)
 - La participació es concreta en la presentació d'evidències de preparació de les activitats com apunts i síntesis de lectures, resolució de dubtes, formulació de preguntes, plantejar dubtes i aportacions reflexionades, aportar exemples, entre d'altres intervencions que promoguin la reflexió i el debat en el si del grup classe i que ajudin a la millora de la dinàmica de les classes. L'estudiant ha d'assistir a un mínim del 80% dels seminaris, en cas contrari les activitats es consideraran no presentades.

Per tal de facilitar el seguiment i l'avaluació de la participació sistemàtica en aquestes activitats es recomana als estudiants la realització d'un Dossier o Portafoli en el format electrònic de la seva preferència i domini (per exemple: Dropbox, Google Sites, Bolgger, Evernote, etc.) Es pot consultar informació útil, suggeriments i tutorials al respecte en aquesta pàgina <https://sites.google.com/site/avaluacioalumnat/eportafoli>

- **Treball de grup:** Desenvolupament i presentació de una mini recerca (40% de la nota final).
 - La realització del treball es desenvolupa en dues etapes. La primera etapa és basa en la revisió crítica d'un article de recerca sobre Psicologia del Desenvolupament en l'edat escolar,. En la segona etapa el grup d'estudiants ha d'elaborar una mini recerca.
- **Prova individual final** organitzada en dues parts (30% de la nota final).
 - La primera part consistirà en l'elaboració de un mapa conceptual del contingut essencial de l'assignatura. La segona part de la prova consisteix en preguntes curtes de caire conceptual que impliquen connexió de continguts.

Per tal de superar l'assignatura cal tenir aprovades amb un 5 cadascuna de les activitats del sistema d'avaluació. Els estudiants que durant el curs hagin fet un seguiment adequat de l'assignatura i tot i així els quedi algun aspecte no assolit se'ls donarà l'oportunitat de poder superar la matèria, realitzant un treball autònom addicional o refent alguna de les activitats lliurades o realitzades. S'haurà d'estudiar cada cas en funció de l'assistència i la participació en les activitats realitzades al llarg del semestre.

Tota aquesta informació i d'altra informació addicional es publicarà al inici del curs en el campus virtual de l'assignatura que farem servir com a eina de comunicació.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Asistencia y participación	30%	0	0	4, 5, 9, 11
Prova final escrita	30%	4	0,16	1, 2, 3, 6, 7, 8, 10, 12, 13
Treball de grup: Mini recerca amb seguiment	40%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13

Bibliografia

Della, B. i Christoph, V. (2009). Neurociencia y docentes: crónica de un encuentro. *Cuadernos de Pedagogía*, 386, 92-96.

García-Bacete, F., Sureda, I. i Monjas, Mª I. (2010). [El rechazo entre iguales en la educación primaria: Una panorámica general](#). *Anales de Psicología*, 26 (1), 123-136

González del Hoyo, P. E., del Hoyo, M. y González, M. (2000) [Reflexiones sobre la educación psicomotriz y su incidencia curricular en primaria](#). A. Le Boulch. *La educación psicomotriz en la escuela primaria* (3ª edición). Paidós Ibérica, S.A.

Harris, P. L. (1992). *Los niños y las emociones*. Madrid: Alianza (Biblioteca Humanitats UAB)

Lázaro, A. (2010). [Nuevas experiencias en educación psicomotriz](#). Mira Editores. Segunda Edició

Leal, A. (2006). Simbolización gráfica: medio de expresión e instrumento del pensamiento. *Infancia y Aprendizaje*, 29 (2), 203-218.

Mendiara_Rivas, M. (2008), La [Psicomotricidad Educativa: un enfoque natural](#). *Revista Interuniversitaria de Formación del Profesorado*, 62 (22,2) 175-198.

Palacios, J., Coll, C. i Marchesi, A. (1990). Desarrollo psicológico y procesos educativos. Cap. 25. Pp. 367-383. En J. Palacios, A. Marchesi i C. Coll. *Desarrollo psicológico y educación*. Alianza, Madrid.

Perinat, A. (1998). *Psicología del desarrollo. Un enfoque sistémico*. Barcelona: EDIUOC.

Soldevila, A., Filella, G., Ribes, R. & Agulló, M. J. (2007). Una propuesta de contenidos para desarrollar la conciencia y la regulación emocional en la Educación Primaria. *Cultura y Educación*, 19 (1), 47-59

Tey Teijón, A. i Cifre-Mas, J. (2011). El profesorado ante el reto del aprendizaje ético y el desarrollo de las competencias sociales y ciudadanas. El modelo adoptado en el programa: Barcelona, Aula de Ciudadanía. *Revista Educación*, número extraordinario. 225-242.

Tolchinsky, L. i Solé, I. (2009). Las condiciones del aprendizaje de la lengua escrita. *Infancia y Aprendizaje*, 32(2), 131-140.

Vasta, R., Haith, M. i Miller, S. (1995). Nature versus Nurture. *Child Psychology* (pp. 24-28). New York: John Wiley & Sons, Inc. 2ⁿ edition (digitalizat / campus virtual)

Vicente, S. i Orrantia, J. (2007). Resolución de problemas y comprensión situacional. *Cultura y Educación*, 19 (1), 61-85.

Vielma, E. i Sala, M. L. (2000). [Aportes de las teorías de Vygotsky, Piaget, Bandura y Bruner. Paralelismo en sus posiciones en relación con el desarrollo](#). *Educere*, 3 (9), 31-37.

Wells, G. (2004). El papel de la actividad en el desarrollo y la educación. *Infancia y Aprendizaje*, 27 (2), 165-187. (digitalizat / campus virtual)

Material audiovisual:

Web_Barcelona, Aula de Ciudadanía http://www.ub.edu/valors/bac/recursos_ACTIVITATS.html

Programa nº 44 - **Redes** [Antes y después de conocer el cerebro](#). 27 feb2011

Programa nº 394 **Redes** [Educacion emocional](#) 04 de juny 2011.

Enllaços web:

<http://www.xtec.cat>

<http://www.edu365.cat/>

<http://www.senderi.org/>

<http://tip.psychology.org/>

<http://www.xtec.es/eap/index.htm>

<http://portal.unesco.org/education/>